

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéréseinek visszautasítását
 vagy megőrsítését nem vállaljuk.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A Szent László-tér rendezése.

— Sztarill Ferenc terve. —

Röviden már jeleztük, hogy Sztarill Ferenc kiváló építész eredeti és ujszerű eszmét vetett fel a napi piacul szolgáló vásárcsarnok miként való elhelyezése tárgyában.

Sztarill Ferenc az eszme kivihetésének igazolására a nagyszabású terveket el is készítette s a részletes költségvetéssel együtt beterjesztette a városi tanácshoz.

Nagyvárad városa tervbe vette, hogy a mai tarthatatlan piaci állapotokon akként segít, hogy a Nagypiac-téren nagy áruccsarnokot építtet s a ma piacul szolgáló Szent László-teret pedig parkiroztatja. Ez a megoldás azonban érzékenyen érintené a Szent László-tér egész környékének anyagi érdekeit, mivel a forgalom igen jelentékeny része a piac megszüntetésével innét elterelhetnék s a házak értékcsökkenése feltétlenül bekövetkeznék.

Sztarill Ferenc tervének az a kettős célja, hogy a mai helyén: a Szent László téren megmaradjon a mai forgalom, vagyis a napi piac, de mégis megszűnjék a mai türehetetlen állapot és a tér parkirozva lévén, a város díszére is váljék.

Ugyanezen terv keresztülvitele esetén

megoldást nyerne a Szent László templom áthelyezésének a kérdése is, azonban ha e tekintetben akadályok merülnének fel, ez a kérdés ideiglenesen, vagy véglegesen kikapcsolható a tervezetből.

Világvárosokban már vannak földalatti vásárcsarnokok, pályaudvarok s más effélék, de ezt a tervet főleg az teszi érdekessé, mert az egész dolog felső kiképzése meglepően szép és teljesen ujszerű.

A tervezet szerint a Szent László-tér összes utai a mai magasságban maradnának, csak a most is árulóhelyekül használt három kisebb és egy nagyobb mezőnyt használná fel áruló csarnokul és fent parknak.

A Sas előtt, a holdas templom előtt és a Csarnok-kávéház előtt levő egyenletes mezőnyök helyén 3 méter mélyen lennének a vasbetonból épített csarnokok, akként, hogy mintegy 50—60 centiméter magasra emelkednének ki csupán az utak nivóján felül. Ezek a terraszszerűen megemelt parkok alsó részén világító apró ablakok húzódnának végig s összesen 1200 ilyen kisablak adna világosságot az áruccsarnokokba. Mivel ez a világítás nem elég, a mezőnyökön 3—3 mintegy 4 méter magas teljesen üvegből készült torony, továbbá a négy mezőnyben, a bokrok és szőnyeg-virágok között elhelyezett mintegy 100 kis üveg torony adná a még szükséges világítást, hogy a csarnokok-

ban nappal teljes világítás lenne. Az esteli időre számítva, a 12 nagy kupolában ivlámpák, a kis oronyban pedig wolfram-égők adnának világítást úgy a térnek fent, mint lefele a csarnokokba.

A mezőnyökre mintegy 40 centiméter vastag földréteg jönne a park növényei, szőnyegvirágai részére.

A sétaterül használható parkba széles lépcsők vezetnének fel.

Az áruccsarnokok mindenike 2—2 széles lépcsővel bírna, a le- és felmenetelre, azonkívül 2—2 lift a teherárúk le és felszállítására.

A négy áruccsarnokot átvezető folyosók kapcsolnák össze, hogy aki lement az egyikbe, az összes szükségletét beszerezhesse a többi csarnokokban.

Egy-egy áruccsarnokban 700, összesen tehát 2800 árulóhely lenne, kis asztalkákkal, polcokkal. Mészárosok stb részére több áruhelyet lehet egycsatenni s lesz hely a jégszekrény részére is a háttérben.

Az áruasztalok között széles utak állanak a vásárló közönség rendelkezésére.

Az egyik csarnokban pl. a tej, vaj, túró, tojás; — a 2-ikban a zöldség, gyümölcs főzelék; a 3-ikban a hus, tisztított szárnyas, kenyér stb, a 4-ikben pedig az élősárnyas, bányavagd, hal árusok helyeztetnének el.

A csarnokok kellő szellőztetését az üveg-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A Szigligeti-Társaság felolvasó ülése.

Zsufolással megtel vasárnap a városháza díszterme előkelő közönséggel, a Szigligeti-Társaság felolvasó ülése alkalmából.

Rádl Ödön megnyitó beszédében szíves szavakkal üdvözölte Lőrinczy Györgyöt, a Társaság vendégét. Főlegesen tartja, hogy Lőrinczy Györgyöt a nagyvárad közönségnek bemutatassa. »A magam földjén« című kötete az újabb magyar irodalom egyik legérdekesebb alkotása. A magyar nemzeti gondolat talaján áll s igazi költői erővel írja műveit. Modern író, de a modernség tulzása nélkül. Az ő nemes ideáljai a mi ideáljaink is. Igaz örömmel üdvözli Lőrinczy Györgyöt nemcsak mint vendéget, hanem mint bajtársat is.

Lőrinczy György volt az első felolvasó; egy novellát és három verset olvasott föl. A novella címe: »Szervusz barátom!« Témái há-

zasságtörés és öngyilkosság, tehát nem éppen valami újak s nem is valami kiválók. Lőrinczy írói tehetsége azonban még ezen a nála — szerencsére — idegen mesén és témán is diadalmasan ragyogott át. Sokkal bensőbb és igazabb hatása volt Lőrinczy verseinek; ezekben volt ő az a magyar nemzeti költő, a kinek ismerjük s a kinek Rádl Ödön is bemutatatta. Három költeményt olvasott fel, mind a három csupa bensőség, melegség, csupa érzés és költészet. A nagy tetszéssel fogadott, mély hatást keltett versek közül közöljük a következőket:

Végrendelet.

Ha koporsómat leszögezték
 S megindulok utolsó utamon,
 Temetésemre haragos biborba
 Öltözzék az alkony.

Zordonan száguldó orkán tüvölesön
 Vadkeserűn, felleget tépve,
 Mint akit űz, hajszol a Végzet
 Korbácsverése.

Megtépett gályám egyedül vergődik
 Zátonyok között, zugó tengeren,
 A Béke ragyogó révébe is, most
 Egyedül megyen.

Se babérrel, se töviskoszorúval
 Engem többé ne háborgassatok!
 Álmodok hajótöröttje én, fáradt szívemmel
 Pihenni akarok.

Az én asztalfiókom.

Sirjak-e, nevessek-e, azt se tudom
 Csak úgy, hamarjába;
 Az asztalfiókom nehezen nyílik,
 Tán rozsdás a zárja.

Vagy mi ntha ezüsttel, arannyal tömve
 Színültig lenne,
 Pedig csak molyette, ócska papirlapok
 Feküsznek benne.

De rájok irtam szomorú szívemet
 És minden könnyem, dalom, esókom...
 Hát... azért nyílik olyan nehezen
 Az én asztalfiókom.

Estélyi- utcai és vadászcipő-különlegességek

egyedül

„KOBRAK“-nál

Helybeli és vidéki telefon: 847.

Rákóczi-ut 3.

tornyokon elhelyezett laternák adnák; továbbá a Körösztől vezetett magasabb csatorna adna állandóan hűs levegőt.

A tisztántartásról vízvezetékkel és megfelelő csatornákkal van gondoskodva.

A mai Szent László templom helyett a görög katolikus püspöki lak és takarékpénztár előtt fennmaradó szabályos téglányba Sztarill Ferenc könnyed, karcsu, góthstílusú, csinos templomot tervez, amelynek egy sugár és egy csonka tornya lenne. Ez által a püspöki palota intim környezetbe jutna s a Bémer-térről is látható lenne.

A mostani templom helyére csinos zárt park jönne, közepén, szemben a városházával, a Szent László szobrával. Tekintve, hogy a templom alatt sirbolt van, a kegyeletet akként akarja a terv megővni, hogy a sirbolt beton és aszfalttal teljesen beboltoztatnák.

A mai hid helyett, a tervező szerint, megfelelő széles, egy lábas hidat kell építeni s a Grámm házat levágni. Ezáltal a Bémer-térről szép látkép lenne át a Szent László térre.

A Szent László-tér pedig a terraszszerűen megemelt parkokkal, a megvilágított 12 nagyobb és 100 kisebb üvegkupolával, melyek a bokrok és szőnyegágyak között helyzetnének el, továbbá a park vasrácsai között állított lámpákkal és a belülről megvilágított mintegy 1200 lábazati ablakcskákkal olyan szép látvány lesz, hogy Nagyvárad egyik különlegességét képezi.

A terv kivitelének költségei 500,000 koronát igényelnének, de ennek amortizációját és a fenntartást fedezné a bevétel. A 2800 aruló-helyet évi 300 napra számítva, egyenkint 10 fillérrel, az évi bevétel 84000 korona; de 60,000 korona már elég bevétel volna, hogy az összes kiadások fedezhetőek legyenek.

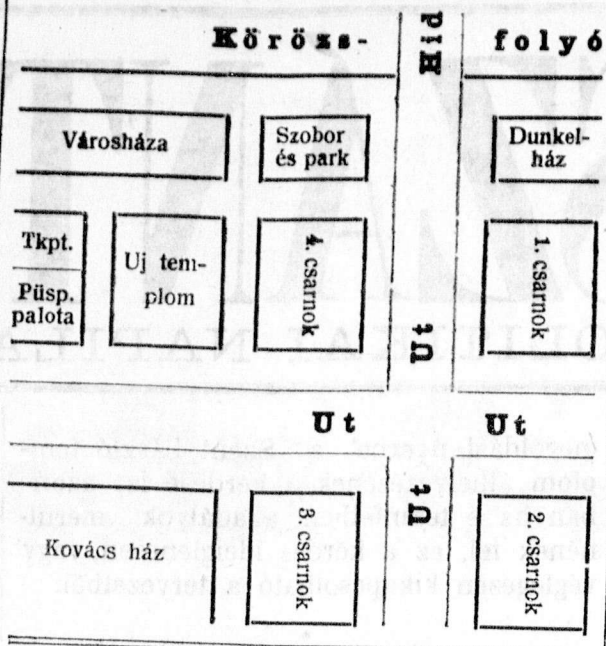
A tervezet most a város főmérnökénél van s pár nap múlva a városi tanács elé kerül.

A terveket már több szakember megtekintette, köztük Jakab Dezső országos hírű fővárosi műépítész, aki elragadtatással nyilatkozott róla s teljesen kivihetőnek tartja azt.

Tájékoztatásul közöljük a következő tervrajzot:

A következő felolvasó dr. Némethy Gyula, a papnövelde tudós tanára volt. Az öltözék problémája a plasztikában című tanulmánya egyike a legértékesebb dolgozatoknak, melyeket a Szigligeti-Társaságban hallottunk. Bátran és anyaga fölött teljesen uralkodva szólott hozzá a szobrászat egyik legkényesebb témájához, melyekről annyi éretlen és üres bombasztot bocsátottak már világra. Széles látkörrel, a képzőművészet egész birodalmán uralkodva, mutatott rá arra a nagy művészi jelentőségre, melylyel az öltözék a szobrászatban bír. Alapelve: ahol az érzékiség kezdődik, ott végződik a művészet s ezzel az elvvel minden egyes esetben meg lehet állapítani, művészi értéke van-e a ruhátlanságnak? A rendkívül becses s magas színvonalon álló tanulmányt lapunk vasárnapi számában közöljük. A tudós felolvasót a közönség viharos tapsokkal jutalmazta.

Befejezésül ifj. Kocsán János, magyarországi járásbíró, a társaság poéta tagjának néhány hangulatos versét olvasta fel nagy hatás mellett Szentgyörgyi Márta, a szintársulat bájos művésznője. A sikerült költemények közül közöljük a következőket:

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, február 6.

Kabos Ferenc alelnök negyed 11 óra után megnyitja az ülést. A múlt ülés jegyzőkönyvét észrevétel nélkül hitelesítik. Több kérvény bemutatása után Napirend előtt.

Polónyi Dezső kijelentette, hogy a horvát bán alkotmányellenes viselkedése készítette a felszólalásra. A bán Benjamin János a horvát országgyűlés által a magyar országgyűlésre küldött képviselő mentelmi jogának ügyében tett — kö jogi sérelmet követett el, a mennyiben nyilatkozatában kijelentette, hogy ezen ügy nem tartozik a magyar országgyűlés elé. A bán a horvát autonóm jogával akarja szabályozni a magyar országgyűlést és az erre vonatkozó akták kiadását megtagadja. Kéri a Házat visszautasítani a bán alkotmányellenes magatartását.

Kh. ön Héderváry Károly miniszterelnök: Nincs szándékában saját álláspontját kifejteni, de a bán úgy nyilatkozott ez ügyben, hogy ezidő szerint nem tudja beszolgáltatni az aktákat, de gondoskodni fog, hogy rövid időn belül beszolgáltassa — illetékes helyére.

Polónyi Dezső: Tiltakozik Tomasic horvát bán alkotmányellenes magaviselete ellen, amelyet már több esetben bebizonyított.

Héderváry Károly miniszterelnök: Tiltakozik Polónyi Dezső eljárása ellen, mert olyasmit tesz, amihez nincs joga. (Ugy van! Igaal a jobboldalon.)

Polónyi Dezső: (nagy zaj a jobboldalon: Űjjon! Haligasson!) Tisztelt Ház!

Elnök többször csenget.

Dal a rózsáról.

Könnnyű a rózsát megszeretni,
Mikor üde, friss, illatos
S ha meguntuk ujat keresni,
Könnnyű ez is, és — divatos.

— De ha a rózsá meptanulná,
H gy őt csak az érdemli meg,
Ki egy lehullt szirmát is őrzi,
Mi nem kellett már senkinek.

És szeme könnyes, szíve vérzik,
Mig kincsét elrabolja más:
Őrök tavasz maradna akkor
S nem lenne sohse — hervadás.

A fényesen sikerült matiné után, mely a legérdekesebb tanúbizonyítást szolgáltatva a Szigligeti Társaság nagyrahatottsága mellett a társaság számos tagja Lőrinczy Gyula tiszteletére a Pannónia-szálloda éttermében ebédre gyűlt össze s a fehér asztal mellett a késő délutáni órákig együtt volt.

Polónyi Dezső: Személyes megtámadás címen szólal fel és visszautasítja a miniszterelnök ama kijelentéseit, hogy olyasmit tesz, amihez joga nincs. Ő csak képviselői kötelességét teljesítette akkor, amikor a horvát bán alkotmányellenes magaviseletét szóvá tette.

Elnök jelenti, hogy következnek a választások és pedig egy jegyző és több bizottságból hiányzó tagok megválasztása.

Következett a

Bankjavaslat

általános tárgyalása.

Osontos Andor: Lukács László pénzügyminiszter politikájával foglalkozik, aki olyan nagyon előzékeny az osztrákokkal szemben. Röviden visszautasítja a kormánynak mindama intézkedéseit, amelylyel az ország érdekeit veszélyeztetik. Beszéde végén csatlakozik Kossuth Ferenc határozati javaslatához.

Elnök 10 percre szünetet ad.

Szünet után

Dési Zoltán: Erősen támadja az önálló jegybank ellen elhangzott beszédeket és védelembe veszi a koalíciós kormány működését. Hosszasan foglalkozik a készletek felvételeivel és azt mondja, hogy a pénzügyminiszter törvényt szegte meg akkor, amikor az önálló berendezkedést egyszerűen félredobta. Foglalkozik Lukács László pénzügyminiszter által megkötött szerződéssel és kérdi, hogyan lehet ilyen közös intézményekkel az ország önállóságát megerősíteni.

Ezután a valuta rendezésről beszél s a javaslatot nem fogadja el.

Dési Zoltán beszéde után az elnök bejelenti, hogy többen zárt ülést kértek. Rendeli zárt ülést.

Lovászi Márton a miniszterelnöknek Polónyi beszédére tett nyilatkozata miatt szólal fel. Azt a Ház szabályaival ellentétesnek tartja, élesen támadja a miniszterelnököt.

Héderváry félreértett szavait magyarázza meg.

Polónyi és Szmracsányi György felszólalásai után ismét nyílt ülést tart a Ház. A nyílt ülésen a miniszterelnök ismételi előbb tett nyilatkozatát és ezzel az ülés 3 órakor ért véget.

Bajok a városi árvaház körül.

Az elnöknő lemondása.

Nagy Várad városának egyik legszebb humanus intézménye kétségtelenül a városi árvaház, amely már eddig is egész sereg árva gyermeket nevelt fel s adott vissza a társadalomnak.

Az intézet vezetésében legnagyobb tevékenységet fejtett ki öv. *Des Echerolles-Kruspér* Sándorné urnő, aki fáradságot nem ismerve, jó szívből fakadó szeretettel s ügybuzgalommal munkálkodott úgy az árvák, mint a város érdekében.

Évek óta azonban sajnálatos viszálkodások, félreértések zavarták meg a humanus intézmény működését.

Az árvaház szabályai ugyanis nincsenek összhangban a kifejlett és az intézményre üdvösnek bizonyult gyakorlattal, amely a békés együttműködést és az árvaház további fejlődését biztosította volna. Az elnöknő évek óta sürgette, kérte, hogy a szabályrendelet megfelelően módosíttassék. A választmány elnökének, továbbá az egész választmányának egyenes megbízásából vezette az elnöknő az árvaház ügyeit; a havonként részére kiutalt összegekből utalványozta a kiadásokat.

Mivel azonban az ilyen megbízásokkal nem elégedett meg az elnöknő, kérte, hogy a szabályrendelet megfelelő módosításával precí-

zirozzák az elnök jogait, hogy azok alapján teljes joggal vihesse tovább az árvaház ügyeit.

Téves azon híresztelés, hogy az árvák felvételénél az elnök önkényesen járt el s nem a választmány teljesítette a felvételeket.

Minden egyes esetben bemutatta az elnök a kérvényeket, de a folytonos sürgetés dacára, már két év óta nem hívták össze az árvaház választmányát. Így kellett azután az elnöknek ezekben a kérdésekben is intézkedni, mert ha addig vártak volna, míg gyűlésül össze az, árvák éhen halhattak volna.

Különb. özv. Des Echerolles-Kruspér Sándorné uró, mint elnököt nemcsak a választmány, hanem a belügyminiszter is respektálta, midőn az általa gyűjtött pénzből létesített ágyalaptványok alapító levelénél megkivánta, hogy ő is írja alá, mint elnök.

Az sajnálatos tény, hogy ilyen hazavonak után az elnök beadta lemondását. Lemondó levele világosan rámutat azokra az okokra, amik ezen elhatározásra birták.

Ha tényleg megválnék özv. Des Echerolles-Kruspér Sándorné az árvaház elnöki állásától, ennek legjobban az árvaház intézménye és az árvák vallják kárát.

Barabás programbeszède. Szilágy-szemlyéről táviratozzák: Barabás Béla ma tartotta a városháza udvarán programbeszédét. Tiszteletére délelőtt bankettet adtak. Keller Samu Justh-párti jelölt délután a színházban mondotta el a programbeszédét. A románok Delleu Viktort akarják felléptetni, aki az utolsó válaszáznál Ugron ellenjelöltje volt.

**Legelegánsabb
estélyi czipők
és urak részére
báli divatcikkek
legkedvezőbben**

REICHARD - áruháza

:: czégnél kaphatók. ::

**Különlegességek
rövidáruban.**

Keztyük, fátyolok, harisnyák, shawlok és gombok kiárusítás miatt nagyon olcsón lesznek elárusítva

TÁTRAY GUSZTÁV

Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.

Amit mindenkinek tudnia kell.

1 liter rum 1.50
1 deka tea —.08

Az úvjárosi drogeriában a torony alatt.

Tamáshida romlása.

Pusztit az alkohol.

Biharmegyében az alkoholizmus oly nagy mérvben terjed napról napra, hogy a legérellyesebb intézkedésekre van szükség a veszedelem tovább terjedésének megakadályozására. Eltekintve a hegyvidék közismert alkoholizmusától, ujabban a nagyszalontai járás egyik szin magyar községében is fellépett az alkoholizmus és oly rohamosan keriti hatalmába az embereket, mint a legveszedelmesebb járvány. A nagyszalontai járás Tamáshida községében lassan kezdett terjedni ez a veszedelem, ma már azonban karhatalom beavatkozása vált szükségessé, annyira tarthatatlan állapotokat idézett elő.

A község józan gondolkodásu eleme ma már fél az alkoholistáktól. A tamáshidaiak komolyabb része panaszt is adott be a nagyszalontai főszolgabíróhoz, aki ennek alapján elrendelte a korcsmák vasárnap és ünnepnap való zárva tartását.

A szigorú intézkedés meghozta a maga eredményét. Tamáshidán egyszerre csend lett, csak az alkoholtól elesett egy-két munkás békétlenkedett. Mikor már azt hitték, hogy a lakosság megjavult, a főszolgabíró megadta a korcsmák kinyitására az engedélyt. Az alkoholisták azonban csak erre vártak. Valósággal megrohanták a korcsmákat és az elmulasztottakat bőszesen pótolták. A tivornyák után az ittas emberek az elüljárósági épületbe rohantak és ott az elüljáróság tagjait inzultálták.

A tamáshidaiak erre képviselőtestületi határozatot hoztak, melyben kimondották, hogy a korcsmákat vasár- és ünnepnap nem szabad nyitvatartani. A tamáshidai határozatot a járási főszolgabíró az alispánhoz terjesztette be és kérte annak jóváhagyását, mert nem nézheti a hatóság őszetett kezekkel — ugymond a főszolgabíró, — hogy egy község lakossága napról-napra sülyedjen és a züllés útján haladva, minden erkölcs alapot elveszítsen. A főszolgabíró ezután véleményezi a korcsmák zárvatartását. Egyidejűleg javasolja, hogy tekintettel arra, miszerint a zárvatartás a kincstárt jelentékenyen károsítaná, mondja ki a vármegye, hogy vasár- és ünnepnapon csakis üvegekben és pedig ablakon keresztül szabad alkoholt árulni. Talán az ablakon át kevesebben fognak berugni, mint az ablakon belül.

Értesítés.

Van szerencsénk a mélyen tisztelt háztulajdonos urak becses tudomására hozni, hogy **Óváry Lajos kályhás üzletét** átvettük s az eddigi szolid alapon folytatjuk

ÓVÁRY TESTVÉREK

cég alatt.

Kiváló jóságú modern és izléses kályháinkkal, pontos kiszolgálással és becsületes munkával óhajtjuk továbbra is mélyen tisztelt megrendelőink elismerését kinyerni s a boldogult elődünk által szerzett bizalmat továbbra is fentartani. A legdivatosabb és legegyszerűbb

csörépkályhák

állandóan raktáron vannak.

Javítási munkák a legrövidebb idő alatt eszközöltetnek. Nagybecsű megrendeléseiket kérve, vagyunk tisztelettel **Óváry Testvérek kályhás iparosok**

(Óváry Lajos utódai).

Csengeri-utca 27. szám.

UJDONSÁGOK.

Üzletvezetőséget Nagyváradnak.

Hieronymi kereskedelmi miniszter előtt tegnap jelent meg Nagyvárad város küldöttsége az üzletvezetőség dolgában. A küldöttség harminc tagból állott és Hlatky Endre főispán vezette. A küldöttségben a váradai törvényhatósági bizottsági tagokon kívül részt vettek a megyei kerületi képviselők is. A deputációban gróf Tisza István szintén részt vett. A küldöttséget a főispán vezette a miniszter elé. A kereskedelmi miniszter a nagyváradiaikat a képviselőházban fogadta. A küldöttség kérését a főispán terjesztette elő, melyben arra kérte a minisztert, hogy az 1911. évi költségvetés keretében létesítendő üzletvezetőségek egyikét Nagyvárad kapja meg.

A kereskedelmi miniszter a küldöttséget a legnagyobb melegséggel fogadta és megígérte, hogy a kérelmet a legnagyobb jóindulattal fogja kezelni.

A minisztert válasza után a küldöttség megéljenzte.

* **Vetítő-est.** A Kath. Kőr mai estélyén Nansen északsarki utazását mutatja be Kovács Kandid premontrei főgymnáziumi tanár. Az előadás 5 órakor kezdődik.

* **Gróh Ferenc prépost gyásza.** Néhány év alatt immár harmadik gyászeset érte folyó hó 1-én Gróh Ferenc debreceni prépostot. Gróh József nyug. százados, a szegszárdi selyemtenyészti intézet tisztviselője, életének 56 ik évében Szegszárdon elhunyt. A haláleset érzékenyen érintette Gróh Ferenc debreceni prépostot, ki a halottban édes öccsétől vált meg. Temetése febr. 3-án volt Szegszárdon.

* **A Széchenyi-lakoma.** Vasárnap délután tartotta a Nemzeti Kaszinó ezidei Széchenyi-lakomáját. Három teremben terítették a lakoma mintegy kétszáz résztvevője számára. A harmadik fogásnál szólásra emelkedett Mezőssy Béla és nagyhatású beszédben buzdította Széchenyi István gróf példájának követésére. A nemzet javára és boldogságára emelte a serleget Mezőssy Béla, akit beszéde végén zajosan ünnepeltek.

* **Biharmegye népessége.** A vármegyében fogatosított népszámlálás adatainak egy része már beérkezett a vármegyéhez. Az adatokról már annak idején megirtuk, hogy a községek nagy részében a lakosság kevesebb, mint 10 évvel ezelőtt volt. Ez a csökkenés azonban korántsem enged következtetni arra, hogy a vármegye lakossága jelenleg kevesebb, mint a legutóbbi népszámláláskor volt. Tény, hogy a kivándorlás és a nagy gyermekhalandóság a létszámcsökkentést elősegítették, azonban a mai csökkenésnek nem ez a tulajdonképpeni oka. A mai csökkenés ugyanis csak látszólagos. Az összeírás adatai nem teljesen fedik a valót. A lakosság kezdettől fogva idegenkedett az összeírástól és azokat, akiket lehetett bizony le is tagadott. Legujabban a következő községekből érkeztek be a jelentések. Kéz 1057, Körözkisjenő 1813, Bottyán 513, Kisujfalu 740, Körözstarján 2230, Körözgyéres 1934, Micske 1542, Körözféketető 2318, Királyhágó 329, Középes 1393, Várviz 532, Baromlak 808, Fűves 343, Forduló 271, Báránd 4015, Serges 718, Éleadszurdok 639,

Várfancsika 625, Vércsorog 924, Sarkadkeresztur 2081. Az itt felsorolt községek szaporodást tüntetnek fel. A belényesi járásból beérkezett eredmény egyáltalán rossz. A belényesi járásban ugyanis több körjegyzőség új beosztást nyert és így az előálló csökkenés nem a halálozás vagy kivándorlás következménye, hanem a kevesebb lelket számláló községek felcserélése.

* **Beocés tanár a kolozsvári egyetemen.** A hivatalos lap közli, hogy a király dr. Erdélyi László, pannonhalmi beocés főiskolai tanárt a kolozsvári tudományegyetemre a magyar művelődéstörténeti tanszék nyilvános rendkívüli tanárává nevezte ki.

* **A továbbképző tanfolyamok felállítására.** Az iparos továbbképző tanfolyamokat azelőtt Nagyvárad városa saját költségén tartotta fenn, két évvel ezelőtt azonban az állam átvette a saját kezelésébe s a m. kir. technológiai iparmúzeum felügyelete alá rendelte. A folyó tanévben azonban az állam nem állította fel a továbbképző tanfolyamokat, aminek hátrányait a város felterjesztésben kifejtette s kérte, hogy sürgősen intézkedjék a miniszter a továbbképző tanfolyamok felállítására. A kereskedelmi miniszter tegnap végre értesítette Nagyvárad városát, hogy a budapesti technológiai iparmúzeum igazgatóját utasította, miszerint a nagyváradai továbbképző tanfolyamok mielőbb megújítása tárgyában haladéktalanul intézkedjék.

* **Uj tanító.** A Nagyvárad ujjvárosi rk. fiúiskola új tanítóját Halmos Andrászt vasárnap az istentisztelettel kapcsolatban igttatta be új állásába dr. Vincsik Gyula esperes, ki előtt az új tanító letette a hitvallást, mely után az esperes figyelmeztette őt kötelességeire a gyermekek és az iskola iránt. A szép és lélekemelő szertartáson nagy közönség vett részt.

* **A belényesi kórház panasz.** A belényesi kórháznál évenként akárhányszor megtörténik, hogy az országos betegápolási alap terhére és a betegsegélyző pénztár részére kezelt betegek ápolási költségeit csak igen hosszú idő múltán fizetik ki. Ez a késlekedés aztán azt eredményezi, hogy a kórház a legnagyobb fizetésképtelenséggel küzd és a kórház részére nem akarnak szállítani a kereskedők. A belényesi főszolgabíró tegnap ebben az ügyben újabb panaszt adott be s egyidejűleg kérte, hogy a kórház részére 20,000 koronás folyószámlát nyisson a vármegye a belényesi takarékpénztárnál.

* **A piaci szabályrendelet jóváhagyása.** Évekig tartó huzavona után a belügy miniszter jóváhagyta Nagyvárad város piaci szabályrendeletét. Tudvalevőleg ez a szabályrendelet eltölti az elővásárlást s a kofáknak megtiltja, hogy a vámoknál vásároljanak a falusiaktól s a piacon reggel 9 óra előtt összevásárolják az árucikkeket.

* **Sikkasztó végrehajtó.** A szeghalmi főszolgabíró tegnap feljelentést tett az alispánhoz a berettyóújfalui elüljáróság ellen. A múlt évben ugyanis a szeghalmi főszolgabíró felhívta a berettyóújfalui elüljáróságot, hogy a Szeghalomból odaköltözött Molnár Rózától 8 korona büntetéspénzt szedjen be. A felhívásra az elüljáróság röviden csak azt jelentette, hogy Molnár Rózát elköltöztet s így a pénzt nem hajthatják be. A főszolgabíró erre tovább nyomozott és ekkor megtudta, hogy Molnár Róza vissza költözött Szeghalomra. Erre a főbíró kiadta, hogy Molnár Rózát csukják le, mert a büntetéspénzt nem lehet behajtani rajta. Ekkor Molnár Róza nyugtát mutatott fel, mely szerint ő a 8 koronát már Berettyóújfaluban Hricák János végrehajtónak kifizette. Mikor pedig a behajtott pénzt kérték az elüljáróságtól, ez visszajelen-

tette, hogy a pénzt a végrehajtó elsikkasztotta és agyonlőtte magát. A főszolgabíró most az alispán kéri, hogy a berettyóújfalui elüljáróság ellen, mint a végrehajtó ellenőrző hatósága ellen az eljárást indítsa meg.

* **Ég a porta.** Konstantinápolyból jelentik, hogy a porta épülete éjjel kigyulladt és részben leégett. Az államtanács és a belügyminiszter hivatalai leégtek. A külügyminisztérium, a nagyvezír hivatala és a porta két szárnya, valamint a levéltárak megmenthetők voltak. A tűz kitörésének okát még nem tudták megállapítani.

* **A tamáshidai Köröshíd.** Tamáshida községe már régebben elhatározta, hogy a Feketekörös folyón lévő híd jókarban tartásával Pfaff István vállalkozót bizza meg. A vállalkozó 2000 korona óvadékot tett le. A képviselő testület a vállalkozótól a megbízást visszavonta, mert Pfaff nem tudta teljesíteni a híd javítási munkálatait. Az óvadékot szintén nem adták ki a vállalkozónak és egyidejűleg elhatározták, hogy a régi híd helyett 40,000 koronáért egy új vasbeton hidat fognak építeni. A község határozatát a vármegye jóvá is hagyta. A képviselő testület határozatáról csak most a vármegye intézkedése után értesítették a vállalkozót, aki tegnap e miatt felebbezést is adott be az alispánhoz. A felebbező kéri óvadékának kiutalását.

* **Nem akarnak a Ludovikára menni.** Bihar megyénéi már évek óta hirdetik, hogy a Ludovikában két alapítványos helyre bihar megyei származású ifjakat vesznek fel az ősrégi Andaházi Szilágyi-féle alapítványra. A pályázatok mindannyiszor eredménytelenek voltak úgy annyira, hogy az alapítványos helyek évi kamatait tőkésíteni kellett. A kamatok ma már annyira felszaporodtak, hogy azt 4 új hely létesítésére fordították. Az új helyek a honvéd főreáliskolában vannak s azok közül kettőre Bihar megye reflektálhat.

* **Vegyék át az obitokat.** Felhivom az alant felsorolt népfőlkéket, hogy végelbocsajtó levelüknek átvétele végett a mai naptól számított 30 nap alatt (Vároháza kat. ügyoszt. II em. 32.) annyival is inkább jelentkezzenek, mert ellenkező esetben végelbocsajtó levelük a parancsnoksághoz lesznek visszaküldve. Eles László, Csuzi Károly, Csegő László, Balla László, Batári István, Arendéczi Sándor, Eberl Kálmán, Fischer Albert, Friedman Adolf, Fekete István, Furkó Sándor, Friedman Salamon, Gergács János, Orosz Mór, Gyórfi József, Glanczman Herman, Haczi Márkus, Grünbaum Pinkász, Katona Sándor, Kádár Gyula, Kelemen László, Kovács Gyula, Kassa János, Klein Benjamin, Komlósi Pál, Kapa Sámuel, Katona Károly, Komperdi Jenő, Kozár Bertalan, Klein Bernát, Löw Dávid, Lux Pál, Mandel Géza, Martinek Béla, Máthé György, Máté Lajos, Megyaszi Géza, Meccz András, Meleg Károly Nemes József, Pethő József, Péntes Lajos, Stern Lajos, Soós Emil, Szentmiklósi Imre, Steuer Simon, Stern Juda Gyula, Tar Ferenc, Vass István, Vajnovszky Mihály, Weinberger József, Wank István, Schvarcz Izráel, Simon Abraham, Szabó Lajos, Szabó Árpád, Végh Sándor, Weber Károly, Zke Ferenc, Zoda Károly, Bereczky Sándor, Fess Mihály, Modura Demeter, Spassek György. Nagyvárad, 1911. január 31. Juricskay, tb. tanácsnok.

* **A késedelmes jegyzők.** A községeket érdeklő ügyeknél akárhányszor megtörténik, hogy a hatóságok által hozott határozatokat a községi jegyzők nem terjesztik ideje korán a képviselő testületek elé. Az ilyen késedelmeskedés miatt nagyon sok hátrány származik a községekre. Most a belügyminiszter elrendelte, hogy a jegyzők a jövőben mindenkor pontosan, ha kell, rendkívüli közgyűlés elé terjesztik a határozatokat, hogy legyen idejük esetleg meglebbezni.

* **Szélhámoság gyűrűvel.** Folyó hó 4-én beállított a Szent János-utcai Jenny-féle órák és ékszerész üzletbe egy vasuti munkás kinézésű ember és Jägerman Lajos néven bemutatkozva, gyűrűt akart vásárolni. A gyűrűk közül kiválasztott egy 160 koronás briliáns gyűrűt s annak árába letézetett 30 koronát s a hátralékos 130 koronáról egy váltót adott. Jenny Jenő a vásárba beleegyezett, miután egy Jägerman nevű régi vevője van és az illető állította is, hogy ezen Jägermannak a testvére s hogy az utasította őhozzá. Jenny tudakozódott a gyűrűk eladása után régi vevőjénél, ez azonban felvilágosította, hogy neki nincs fivére. Erre Jenny Jenő a rendőrségen feljelentést tett. A nyomozás során a rendőrség a gyűrűt feltalálta az egyik helybeli zálogházban s ott letiltotta. És ugyancsak a zálogházban kint az is, hogy a gyűrű még a vétel napján el lett zálogosítva. Az ál Jägerman azonban nem elégedett meg a gyűrű elzálogosításával, hanem a zálogcédulán is tul akart adni. A zálogcédulát egy helybeli lakosnál akarta értékesíteni, aki hajlandó is lett azt megvásárolni, előzőleg azonban elment a zálogházba a gyűrű értékéről meggyőződni. Miután a zálogházban megtudta, hogy a gyűrű le van tiltva, Jägermant átadta a legelső rendőrszemnek, aki előlíttotta a rendőrkapitányi hivatalhoz. Az előállított emberről kint, hogy az Radar Tivadar kíséretű vasuti fékező. Radar tagadja, hogy Jenny Jenőnél ő vásárolta volna a gyűrűket s a zálog-cédula szerzésére nézve különböző mesékkal állt elő, de mivel Jenny benne felismerte az üzletében megfordult vasutast, a rendőrség Radát letartóztatta és ellene az eljárást folyamatba tette.

* **Tragikus halál.** Megrendítő módon lelte halálát egy fiatal, nagy reményekre jogosító arisztokrata család sarja, báró Fósika Gyula, a kassai püspök udvari papja, ki a legenyenagymihályi állomáson tul vette észre magát, hogy neki ott le kellett volna szállnia, hirtelen elhatározással kiugrott a kupéból s reverendájában megakadva elesett s a vonat átrobogott rajta. Összeroncsolt állapotban be szállították a kórházba, hol meggyönt s néhány órai kintlódás után meghalt. Az elhunyt szép tehetségű író és volt a *Felvidéki Ujságnak* főmuakátarsa.

* **Főszolgabíró és járásbíró.** Pár nappal ezelőtt megirtuk, hogy a tenkei járásbíró feljelentést tett a beéli főszolgabíró ellen amiatt, mert a főszolgabíró nem adta ki rendeletben a beéli jegyzőnek, hogy Beig Miklóstól 150 korona büntetéspénzt hajtson be. A főszolgabíró tegnap tette meg erre vonatkozó jelentését az alispánhoz. A főszolgabíró törvényellenesnek tartja a járásbíró kérésének teljesítését, annál is inkább, mert a községi jegyzők annyira tul vannak terhelve más teendőikkel, hogy ilyen ügyekkel nem bízhatók meg. Az a támaszpontja a járásbírónak, hogy a népérdekekből kéri a jegyző utján való pénzbehajtást, szintén nem fogadható el különösen akkor nem, mikor a községi jegyzők 5-10 koronáért a bírósági végrehajtók háromszor is kiszállanak. Ha tehát már a községi jegyzőknek kitud szállni a bírósági végrehajtó, akkor a büntetés pénzeknél illetékesebben járnak el az állami végrehajtók. A főszolgabíró ezen az alapon kéri a járásbíró panaszát elutasítani.

* **Öngyilkosság a toronyban.** Elesdi tudósítónk jelenti, hogy *Körösbarlang* községben tegnap reggel borzalmas módon vetett véget életének Kozár Gábor 55 éves gazdálkodó. A szerencsétlen ember belopózott a templomba és ott a toronyba ment fel, ahol a harangkötéllel felakasztotta magát. Az öngyilkosságot reggel vette észre a harangozó. Kozák az öngyilkosságot valószínűleg elmebajban követte el. Ez az öngyilkosság Kozák családjában már nem első dolog, mert Gábor testvére a múlt évben szintén öngyilkosság folytán halt meg.

Angol uri szabóság.

Az európai modern divatokkal lépést tartva, saját műhelyemben több évi külföldi tapasztalataim érvényesítve, hani és angol legjobb kelmékből raktáromon elsőrendű öltönyöket, télikabátokat stb. készítek megrendelés után.

A n. é. közönség figyelmét felhívom cégemre.
Tisztelettel

HÄBER és TÄRSA férfiszabó.

o Nagy Sándor-utca 1. szám. o

* **Értesítés.** Szives tudom sára hozzuk a t. c. gyárosok, kereskedők, iparosok és hivataloknak, hogy naponta esti 10 óráig megirt leveleiket, — ha azokat irodánkba fentjelzett időig beküldik — a Budapest felé induló vonat mozgó postájára bedobjuk. Ezen szolgáltatunkat csekély havi átalány összegért teljesítjük. Kiváló tisztelettel a nagyvárad **Messenger-Boy** gyorsküldőnc vállalat igazgatósága.

Törlesztéses kölcsön!

Feltételek:

Teljes árfolyam
5.65 annuitás.

LÄSZLÖ ERNÖ
bank és kereskedelmi irodája
Nagyvárad, Lévy-palota,
Ezredévi emlék tér sarok.

x **Villamos csillárt** ne vásároljon, berendezést ne készítsen, míg **Stern** nel a Bémer-téren nem beszél, felvilágosítok bárkit, ha nem is vásárol nálam. Terveket díjmentesen készítek Raktáron tartok villamos és gáz főzőket, vasalókat, Wolfram és izzó lámpákat nyári áron házhoz szállítok. Bémer-tér 3. Telefon 556.

Confetti!

Szerpentin!

Tombola tárgyak
Legyezők
Nászajándékok
Játékszerek
Hegedű és hegedű hurok
Utazó kofferek és táskák
Téli árak: alsó ing és nadrág
Bőr és kötött kesztyűk
Valódi szolingeni acél árak
Ridikülők, Gramofonok

Ujdonság!

Ujdonság!

aluminium konyha edények,

GÄL FERENCZNÄL NAGYVÄRAD,

RÄKÖCZI-UT. — BÄZÄR-ÄPÜLET.

SPITZER BÉLA

női és gyermek divat-háza

A legszebb

menyasszonyi kelengyék, farsangi toilettek készülnek

Spitzer

szalonjában

Rákóci-ut 3. sz.

* **Révai Nagy Lexikon** 18 kötet á 16 korona, Franklin Kézi Lexikona 3 kötet 54 korona havi részletfizetésre is. Megrendelhető Benkő Artur könyvkereskedésében. *Modern Antiquarium*. Nagyvárad, Rákóci-ut 10. Telefon 870.

Korcsolya

különlegességek

:: kizárólag ::

Tarsoly és Risztónál

Rákócezi-ut.

Menjünk

Radó és Kertészhez

KOSSUTH-U. 2. sz.

hol a megkezdődött farsangi ocassióba feltűnő olcsón adat-

:: nek el az összes ::

**batisztok, selymek,
csipkék, gyöngydiszek,**

ruha kelmék, vásznak, asztalneműek

és kész fehéreneműek.

Telefon 1030.

SZINHÄZ.

Heti műsor:

Kedd: Cigányszerelem.
Szerda: Traviata (Fehér Olga fellépte.)
Péntek: Magdolna. (Premier.)
Szombat: Magdolna.

Hercegisasszony. A jövő vasárnap ismét szenzációs eseménye lesz a Szigligeti-színháznak, Lehár híres Fürstenkindjét mutatja be a színház pompás kiállításban. Köztudomásu, hogy Hercegisasszony címen az Operában adták először Magyarországon Lehárnak ezt a nagystilű szép romantikus operettjét, Lehárnak ez a darabja már nagyobb igényű zenével lép a közönség elé, mint az ő népszerű divatos operettjei, de a genialis, világhírű mester itt is hű marad szerencsés muzsájához, csupa dailamos népszerűsége szánt zenezámok és boszorkányos ügyességgel hangszerelt kórusok teszik Lehár egyik legérdekesebb alkotásává a Hercegisasszonyt, Erdélyi Miklós a lehető legjobb előadásban mutatja be Lehár ur darabját.

IRODALOM.

Népnevelési Közlöny XXVII. évfolyam 11. szám. Nagyvárad, 1911 február 1. Szerkeszti **Bodnár János.** **Horváth István** a tanító és a nép közötti viszonyról ír vezércikket. **B. J.** a tanítósnak a népszámlálásban való fáradságos munkáját írja le, igen kevésnek találván a napi 5 koronát. A krónikában aktuális pedagógiai híreket találunk. **Korcsmáros László** »Charon hajója« címmel a Patronázs Egyesület megalakulásáról elmélkedik igen talpraesetten és elevenen. Végül **L. E.** a városunkban egy éve megalakult Gyermektanulmányi Társaság működését fejtegeti s jelzi, hogy most egy muzeum felállításán dolgoznak.

A Katolikus Népszövetség februári füzeté már elhagyta a sajtót. Mint az eddigiek, úgy a mostani is a nép érdekének kiváló szemmel tartásával lett szerkesztve. A vezető cikk az örökösödési illeték felemelését célzó törvényjavaslatot ismerteti, rámutatván arra, hogy ez a javaslat ellentétben van a törvényhozások által eddig követett szociális irányzatával. A második cikk a szabadkőműveseknek a szerzetesek ellen indított hajszeját ismerteti. A harmadik cikk bevezetése egy apologetikus cikksorozatnak, amelyet dr **Vas József** theologiai tanár ír meg a füzet számára. Igen érdekes külkereskedelmi mérlegünknek szemléltető bemutatása. A jogi ismeretek terjesztését két cikk mozditja elő. Az egyik a gyülekezési jogról szól, a másik az ebadoról. Végül egy tanulságos történelmi elbeszélés zárja be a füzetet. Erősen hangsúlyozza a füzet szerkesztősége, hogy még ezt a füzetet (a februárit) mindenki megkapja, aki az elmúlt esztendőben tagja volt a népszövetségnek. E hónap folyamán azonban igyekezzék mindenki megújítani tagságát, mert a márciusi füzetet már csak azok fogják megkapni, akiknek tagsági díja a központi pénztárba befolyt.

CZAPPALVI JÖZSEF

mázoló, épület és butorfestő

Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 11 szám.

Helyi és vidéki telefon szám: 1001.

Elvállalok minden e szakmába vágó munkát u. m.: fa- és márvány utánzat készítését, épület, üzleti, kávéházi és gyógyszerári berendezések és butorok festését, kerti butorok zománcozását és porcellán utánzatot Vidék megrendeléseket a legpontosabban készítek

Tisztelettel

358

Czappalvi József.

MULATSÁG.

Farsangi naptár.

Február 7. A biharmegyei és nagyvárad-i négyzet társasvárosója és táncmulatsága a Pannoniában.

Február 11. Utazás a föld körül. A Gyermekbarát Egyesület bálja a Vigadóban.

Február 15. A Kath. Kör társasvárosója és háziestélye a Pannoniában.

Február 11. A nagyvárad-velencei Kath. Kör táncmulatsága a Röllich-féle vendéglő helyiségében.

Február 11. A postások bálja a Kereskedelmi Csarnokban.

Február 18. Jogásbál a Vigadóban.

Február 25. A Tiszti Kaszinó vivó estélye a Kereskedelmi Csarnokban.

A Kath. Legényegylet farsangi mulatsága.

A helybeli róm. kath. Legényegylet vasárnap a Kereskedelmi Csarnokban minden tekintetben fényesen sikerült műkedvelői előadással egybekötött mulatságot rendezett. Színre került két egyfelvonásos bohózat. A »Két süket« és a »Két igazgató.« Mind kettő igen alkalmas darab műkedvelői előadásra. A szereplők egybevágó összjátékukkal és ügyes alakításukkal mind végig élénk derűtségben tartották a nézőközönséget, mely zsufolásig megtöltötte a Csarnok nagytermét.

Először a »Két süket« került színre, ebben Jancsó Béla játszotta a főszerepet, ügyes játékával megmutatta, hogy a leggyakorlottabb műkedvelők közé tartozik. Kedvesen játszotta Csata Rózsika, mint Eva, Nagy István Tóbiás szerepével sokszor megnevettette a közönséget. Feszitelenül és biztosan alakította Barza Antal Sós Béni szerepét. A második darab női szereplői közt különösen kivált Antalffy Margitka Panna szobaleány szerepével s nagyban hozzájárult a darab sikeréhez. Különösen ki kell még emelni Viola Istvánt és Kádár Jánost, mindketten igen ügyesen adták szerepüket, Hasonlóképp jól fogták fel szerepüket Farkas József, Hegyi Dániel és Lammel Stefike. Az estélynek egyik legkedvesebb jelenete az volt, mikor Pirovics Jenike, Pötöcsnyik Margitka és Cséglédi Irénke matróz jellemben egy bájos táncot lejtettek. Végül Gárdag Ilonka táncolt nagy ügyességgel. Utána táncvitalom következett, mely vigkedvvel folyt a hajnali órákig.

A jól sikerült műkedvelői szinelőadást élvezettel hallgatták végig Fetser Antal káptalani helynök és dr. Lányi József felszentelt püspökök és többen a papság és a társadalom előkelő köreiből. Az estély rendezésében s annak sikerében legnagyobb része van Hágen Ferenc egyetemi igazgatónak.

A jelenvolt hölgyek névsora a következők:

Asszonyok: Tátray Sándorné, özv. Kincel Jánosné, Pirovits Jánosné, Faur Ferencné, Szabó Józsefné (B-Püspöki), Szántay Lászlóné, Germán Károlyné, Herman Sámuelné (B.-Ujfalú), Nemes Lajosné, Nagy Dánielné, Papp Józsefné, Papp Mária, Jusztiné, Kiss Gézánné, Fehérné, özv. Butner Lajosné, Kovács Lajosné, Iványiné, özv. Koszta Tivadarné, Szodoray Jánosné, Csirvid Imréné, Halmos Andrásné, Gondogné, Potoesnik Jenőné, Bodnár Péterné, Horváth Jánosné Jancsó Gyuláné, Ötvös Antalné, Kudar Józsefné, Kovács Lajosné, Kerekes Istvánné, Kiss Miklósné, Boktaj Gyuláné, Varga Mártonné, Pásztor Sándorné, Merza Kálmáné, Fehér Árpádné Dániel Ferencné, Kovács Gyuláné, Molnár Gáborné, Bereczky Gézánné, Szabó Lászlóné, Elek Imréné, Németh Lajosné, Fazekas Zsigmondné, özv. Babrik Józsefné, Nincsik Jánosné, Veres Jánosné, Kovács Imréné, Szűcs Józsefné, Karkusz Sándorné, Domján Jánosné, Kovács Józsefné, Jakab Pálné, Mezey Dezsőné, Mohovits Károlyné, Ercey Lajosné, ifj. Bodnár Jánosné.

Leányok: Faur Teruska, Szántay Gabriella, Ács Rózsika, Heves Katinka, Nagy Piroska, Csabola Mariska, Pap Mariska Kis Erzsike, Kis Teruska, Kis Rózsika, Balogh Rózsika, Butne Vilma, Sándor Ilona, Iványi nővérek, Gáll Matyika, Koszta Juliska, Szodoray Etelka, Csirvid Mariska, Jencsek Margit, Bodnár Mariska, Zencsák Jolán, Szombat-helyi Irén, Szénássy Ilonka és Rózsika, Bodnár Jolánka és Teruska, Polgár nővérek, Horváth Rózsika, Jancsó Jolánka, Ötvös Ilonka és Ella, Juhász Mariska, Kudar Mariska, Kovács Erzsike, Nagy Mariska, Novi Antónia, Tóth Irén, Hebás Stéfán, Nagy Erzsébet, Kerekes Vilma, Somogyi Zsuzsika Székelyhid, Kiss Juliska, Bereczki Margit, Boktaj Mariska, Huvé Rózsika, Varga Mariska, Kmetz Ilonka, Pásztor Piroska, Kauczil nővérek, Fehér Sárika, Turcsányi Juliska, Lammel nővérek, Molnár Lilike, Hajnal Jolánka, Bereczky nővérek, Patug Margitka, Elek Mariska, Németh Margitka és Mariska, Fazekas nővérek, Román Juliska, Babrik Mariska, Nincsik Ilonka, Kovács Vilma, Pap Jucika, Körmenyi Margitka, Nagy Juliska, Domján Margitka, Kovács Rózsika, Jakab nővérek, Hermann Mariska és Erzsike B.-Ujfalú, Veszolovszky Jolánka, Mohovits Mariska, Nemes Juliska, Ferenczi Mariska, Szabados Irén.

Felülfizettek: Fetser Antal 30 K, Bundala Mihály 20 K, dr. Lányi József, Karácsonyi János, Grócz Béla, Vucskics Gyula, Brém Lőrinc, Kriszta József, Sünger Bertalan, Papp János, Tátray Sándor, Hoványi Géza, özv. Uvári Sándorné, dr. Schweiger Ede, Imrik Sándor 10-10 K; Erős Rezső, Szirmai Árpád, Zelinka János, dr. Pataki Arnold, dr. Mazurek Gyula, özv. Grunwald Henriké, dr. Lestyan Endre, báró Luzsénszky Lenke, Rézmann Márton, Jancsó Lajos, Frölich János, Boros Bertalan, Justh Károly, Rózsa Ambrus, Réh Ferenc, Peszeki Ferenc, Gauruder Isaurus, 5-5 K, Makucz Ernő 8 K, Standary 7 K, Zboray 6 K, özv. Olasz Ákosné, Gálffy Sándor 4-4 K, Ernyi Gilbert, Hencz Aurél 3-3 K, Vidovics Béla, Kovács József, Szénássy Gyula, dr. Gedeon Alajos, Zsombönneki János, Szabó László, Tarsoly Ferenc 2-2 K, Dévald Mihály, Hazay Gyula, Mezei Dezső, ifj. Galló János, Bakater József, Popovics Mihály Szemes N. T. I. I., Balogh Mihály, Germán Károly, Pásztor Sándor, Merza Kálmán, Stagl Kálmán, Denderle Vilmos 1-1 K, Babics Andor 50 fill., N. N. 20 fill.

A biharmegyei és nagyvárad-i négyzet folyó február hó 7-én, kedden a Pannonia téli kertjében tombolával és táncal egybekötött estélyt rendez, mely alkalommal 230 nyereségy tárgyat fognak kisorsolni. Az estély 8 órakor veszi kezdetét. Belépő díj 2 kor., mihez egy tombola jegy is járul. Külön tombola jegyek ára 60 fill. A nyereségy tárgyak száma 230, hogy mily szép és értékesek nagyrészt, meggyőződhessen Flegman (Kohn Sámuel utóda) Bémer-téri üzletében, hol azok közszemlére vannak kitéve.

A tasnádi kath. ifjusági egyetemi árcos bálja. E virágzó és tevékeny vidéki egyetemi február 12-én, a tasnádi »Központi« vendéglő összes helyiségeiben batyus árcos bált rendez. A szép kiállítási meghívót már kibocsátották. A fényes siker biztosra vehető.

Legelegánsabb és
legmodernebb

fényképek

külföldi tanulmányok és tapasztalatok alapján

Molnár Jenő
(Lojanek utóda) műtermében.

Ifj. Kohn Sámuel-
főleüzet teljes elárúsítása

FLEGMAN

míg a készlet tart

naponta d. e. 9-1-ig. d. u. 2-7-ig.

TÁVIRATOK.

Berzeviczy Albert állapota.

Budapest, február 6.

(Saját tudósítónktól.) Berzeviczy Albert állapotában örvendetes javulás állott be. A javulás annyira előrehaladt, hogy szerdán már megjelenhetik a Házban.

A feketegyarmati mandátum.

Feketegyarmat, február 6.

(Saját tud.) A megüresedett feketegyarmati képviselői helyre ma tartották meg a jelölő gyűlést. A függetlenségi párt egyhangulag dr. Nagy Dezső volt képviselőt jelölte.

Görgey állapota.

Budapest, január 6.

(Saját tudósítónktól.) Görgey állapotában a javulás egyre tart. A tábornok étvágya folyton nő és ereje mindjobban visszatér. Görgey pár nap múlva elhagyhatja a betegszobát.

Benzinrobbanás.

Dombóvár, február 6.

(Saját tud.) Itt egy nagykereskedő pincéjében két hordó benzin folyt ki. Takács József kereskedősegéd, hogy megnezzze mennyi benzin folyt ki, gyufát gyújtott, mire óriási robbanás rázta meg az épületet. Az épület összeomlott s a pincében lévő segédek és egy inast maga alá temetett. A robbanás következtében több sérülés is történt.

Párbajozó diákok.

Sopron, febr. 6.

(Saját tudósítónktól.) Tegnap este egy bál alkalmával egy leány miatt két 17 éves diák összeveszett és párbajra hívták egymást. A két diák két rozsdás kardot vásárolt és azzal Paulinkertben egymásnak estek. A két diák igen súlyosan megsebesült. Az egyik diák, Simkó Dezső vérmérgezést is kapott a párbaj következtében, melynek folytán amputálni kellett a karját.

Ifj. Rimanóczy Kálmán műbutorgyára

Városi raktár Fő-u., Rimanóczy-palota.

Állandó butorkiállítás. Egyes butor-
darabok avagy egész lakásberendezé-
sek, iparművészi tervezések és költ-
ségvetések díjmentesen eszközölten-
nek. Új szerkezetű service-asztalok
mahagoni, palisander és citromfából.
A Zsolnay-féle gyárak kizárólagos kép-
viselete, eredeti gyári árak mellett.

Igazságszolgáltatás.

§ A gáborjani pör. (Esküdtzéki tár-
gyalás.) A tegnapi nap tanukihallgatásokkal
telt el. Mintegy 30 tanut hallgattak ki, akik
mind vádlottakra kedvezően vallottak. Mindnyá-
jan perlekedőknek, összeférhetetlen természé-
tűeknek ismerték Dudásékat. A különben egy-
hangu tárgyalás unalmasságába néha-néha fel-
csillan a tárgyalóterem humora és a szorgal-
masan ott ülő közönséget derűltébe hozza.
Az egyik tanutól például azt kérde az elnök,
hogyan látta-e Dudás Nagy Zsuzsanna halálát?
Mire a tanu feleli: »Az nem láttam, de bizto-
san nem halt meg jószántából!« A tanukihall-
gatások eltartanak még egy két napig. A vád-
és védbeszédre esetleg már csütörtökön rá-
kerül a sor.

NYILTTÉR.

BÚTOR

jó kivitelben, jutányosan

REISZ

butorgyárában

Nagyvárad, Kossuth(Sas)-u. 7.

KÖZGAZDASÁG.

Pénzüntézetek közgyűlési naptára.

Február 12. A Leszámitoló és Jelzálogbank köz-
gyűlése d. e. fél 11 órakor.

Kártékony rovarok irtása. A föld-
művelésügyi miniszter tegnap körrendeletet in-
tett minden vármegye törvényhatóságához, a
kártékony rovarok irtása tárgyában. Ez a ren-
delet sablonos, a múlt éviéktől egyáltalán nem
tér el. Reánk nézve annyiban bír különös fon-
tossággal, hogy a kártékony rovarok Biharban
a múlt évben igen nagy károkat okoztak, ami-
ből arra lehet következtetni, hogy a rendele-

teknek egyáltalán nem, vagy csak nagyon
lányhán tettek eleget. Igen üdvös lesz tehát,
ha az alispán már jó előre szigorúan fogja
utasítani a hatósági közegeket az irtás ellen-
őrzésére.

Budapesti tőzsdetudósítások.

Budapest, febr. 6.

Értéktőzsde.

Magyar hitel	—	—	869.50
Oszták hitel	—	—	677.—
4%-os koronajáradék	—	—	91.95
Államvasut	—	—	747.—
Jelzálogbank	—	—	508.—
Leszámitoló bank	—	—	606.30
Hazai Bank	—	—	315.50
Kereskedelmi részv.	—	—	770.25
Rimamurányi	—	—	675.—
Salgótarjáni	—	—	675.—
Közuti vasut	—	—	801.25
Városi villamos	—	—	406.—
Adria	—	—	506.—

REGÉNYCSARNOK.

NYOMOR.

Irta: Hjalmai Knuth.

Fordította: Vörös József. 20

Midőn felébredtem, sötét volt körülöttem,
szédültem, félig megfagyva nyultam csomagom
utáu elűtam. Egyre gyorsabban és gyor-
sabban szaladtam, karjaimmal hadonászva, lá-
baimat dörzöltem, míg végre a tűzoltó-lakta-
nyához értem. Kilenc óra volt, aludtam néhány
óráig.

Hová tegyem magam? Felkelek, felnézek
a tűzoltók házára s azon gondolkozom, hogy
nem juthatnék-e be valamelyik folyosóra. Le-
sem, míg az őrség háttal fordul kapunak. Fel-
megyek a lépcsőskön s szóba állok egyik őr-
rel; tiszteleg a baltájával s várja, a míg meg-
szólalok. A balta éle megcsillan előttem s
mintha az idegeimbe vágnának vele, ijedtem-
ben szólni sem tudok s önkéntelenül is vissza-
lépek. Nem szólok egy szót sem, hanem odébb-
állok s hogy a látszatot megőrizzem, a hom-
lokomat simogatok, mintha elfelejtettem volna
valamit. Mikor kiérek az utcára, úgy érzem
magamat, mintha nagy veszélytől szabadultam
volna meg.

Aztán elsietek.

Fáztam és éheztem s egyre rosszabbul
éreztem magam. A Károly János-utra mentem,
hangosan káromkodtam s nem törődtem vele,
hogy a járőrök meghallják. A stortongsháznál
ujabb eszméncolás folytán egy fiatal festő is-
merősöm jutott eszembe, akit Tivoliban megmea-
tettem, mikor arcul akarták ütni s a kihez néha
el eljárom. Pattantottam az ujjammal s a
Tondeskjöldsgadere mentem, hol egy ajtón
Bartel C. Zachariás neve volt kifüggesztve.
Kopogtattam az ajtón.

A festő maga nyitotta ki az ajtót, rettené-
tes dohány és sör szaga volt.

— Jó estét — mondtam.

— Jó estét! Ah! Mi az? De az ördögbe
is miért jön ilyen későn? Lámpafénynél sem-
mit sem ér az egész, azóta egy szénakazlat is
festettem hozzá s egyebet is változtattam rajta.
Nappali világításnál kell megnézni, este nem lát
az ember semmit.

— Mutassa csak meg — mondtam; kü-
lönben nem is tudtam, hogy melyik képről
beszél.

— Nem mutathatom, lehetetlen. Sárgának
látszik az egész, aztán meg más is.

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCSKICS GYULA

Heizer Ferenc

papi- katonai és polgári szabó
Nagyvárad, Körös-utca 22. sz.

Készít a legjobb minőségű szövetek-
ből reverendát és cimadát. ::

Egyenruhákat bármintemű fegyver-
nemhez, átalakításokat méret szerint.

**Polgári ruhákat legolcsóbb
árban valódi angol szöve-
tekből készítik.**

Levelezőlapra meghívásra helyben és
vidéken mértékvétel végett megjelenek.

Szíves pártfogást kér tisztelettel

Heizer Ferenc.

985—1911. szám.

Hirdetmény.

Nagyvárad város közigazgatási bizottsága
905—910. kb. sz. határozatával a várad velencei
állomás kibővítéséhez szükséges területek ki-
sajátítás utján leendő megszerzése végett f. évi
február hó 16. napjának d. e. 9 órájára hely-
szini bejárást tűzvé ki, erről mindazokat, akik
a jelzett kisajátítási ügyben érdekelve vannak
a fenti körülményről azzal értesitem, hogy a
helyszini bejáráson részt vehetnek, ott észre-
vételeiket szóval megtehetik, vagy e határidő
leteltéig írásban beadhatják.

Nagyvárad, 1911. január 30.

Rimler Károly,
polgármester.

Értesítés.

Tisztelettel értesitem a n. é.

— közönséget, hogy —

Kert-utca 2. szám.

építési irodát

nyitottam.

Elvállalok tervezéseket és bár-
milyen e szakmába vágó

:: munkákat. ::

Tisztelettel

Béres Ferenc

építőmester.

690—911. sz.

Hirdetmény.

Nagyvárad város közigazgatási bizott-
sága Jakobovits Adolf elleni kisajátítási
ügyben folyó év február hó 18-ik napján
d. e. 9 órájára helyszini bejárást tűzött
ki s az összejevetel helyéül a városháza
bizottsági termét jelölte ki.

Erről a körülményről mindazokat, a
kik magukat a jelzett kisajátítási ügyben
érdekeltnék tartják, azzal értesitem, hogy
a kitűzött bejáráson megjelenhetnek és
észrevéte eiket ott szóval megtehetik vagy
a bejárás napjáig írásban beadhatják.

Nagyvárad, 1911. február hó 1.

Rimler Károly,
polgármester.

Vegyél!
Vegyen!
Vegyünk!

10. 13. és 17.

Koronáéit

Moskovits Antonomiai cipőt

Nagyvárad

Kossuth-utca 5. gyár épület és
Bémer-tér, Fő-utca sarok.

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban.

Bumbera István

papi- és polgári szabó
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint
a megyei főtiszte-
lendő papság szál-
litója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

TÁTRAY és TARSAI

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-tér.

Elvállal: Épület és műlakatos munkákat, vízvezeték és csatornázási munkákat, gyárak teljes berendezését, közelműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és ekéket, magánjárókat és cementipari gépeket.

Biharvámegye legnagyobb gépjavitó
műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

*Gyorsan pusztul a bőr sezt On
bánja,
Ha Fernolendt NIGRIN-jét nem
használja.*

Dajkovits E.

fényirodájában
Sas palota

esküvői felvételek a leg-
diszesebb elrendezésben,
villany felvételei speciálitása
utólérhetetlen.

Rosenberg Jzso cementáru-gyáros,
betonépítési vállalat

irodáját ideiglenesen ugyancsak
Kossuth Lajos-utcai oldalára a Kossuth Lajos-utcai
magyar királyi postahivatallal szembe helyezte át.

1911. május hó elsejétől az iroda és az összes raktárhelyiségek Kossuth Lajos-utca (Breider-házba) lesznek áthelyezve.

A Z I G A Z,

hogy sehol sem lehet oly kelle-
mesen szórakozni, mint

Kecskeméthy István

„NEMZETI“ vendéglőjében.

Kitünő magyar konyha. A legjobb
fajborok. Abonánsok polgári árban
megegyezés szerint szolgáltatnak ki.
Minden este fényes műsor

mozgófénykép előadás.

Belépti díj nincs.

A vidékiek találkozóhelye.
Szállodámban szobák 1 korona
60 fillértől kaphatók.

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a
szálloda, vendéglő és kávéház bérője.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított dr. Just-féle

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szem-
ben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40
gyertyás Wolfram lámpa darabja 3.60 kor.
100 gyertyásé 5 kor. 50 fill.

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindezenmő izzólámpa különlegességek, fény-
képző lámpák ugyancsak legolcsóbb
áron kaphatók.

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók a villamos telepen külön célra épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

12 lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

Elvállaljuk

villamos világitás

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítést, átalakítását, javítását, ívlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R.-T.

könyv és hirlapkiadó vállalat

NAGYVÁRAD, SZILÁGYI DEZSŐ-UTCZA 5. SZ.

A legmodernebb betűkkel és diszitő anyagokkal u j o n n a n berendezve.

Mindennemű hivatalos, üzleti és egyéb nyomtatványok a legjutányosabb árak mellett, izléses kivitelben
 ≡ készíttetnek. ≡

Latin szert. és g. kath. egyházmegyei nyomtatványok állandóan raktáron.

A „TISZÁNTÚL”
 politikai napilap kiadóhivatala.

Alapítottott:
 1894.

Hirdetések a legjutányosabb árak mellett
 a „Tiszántúl”-ban közöltetnek.

Alapítottott:
 1894.

Ifj. Kohn Sámuel

:: féle üzlet teljes ::

elárúsítása

(míg a készlet tart)

naponta d. e. 9-től 1-ig, d. u. 2-től 7-ig

FLEGMAN

:: női-divat áruhàza. ::

Alapított 1888. Bémer-tér.